

20 let delovanja šolskega sklada Osnovne šole Mengeš

"Na dobrodelnem sejmu se prižge veliko iskric v očeh, 3. 12. 2022, prvič v športni dvorani."

Letos mineva 20 let od ustanovitve šolskega sklada Osnovne šole Mengeš. Njegovo delovanje spremljam od njegovega začetka. V njegovo delovanje sem bil še posebej intenzivno vključen zadnjih 15 let, ko sem bil na šoli ravnatelj. Ustanovljen je bil med prvimi v državi, in to že preden so bili šolski skladi uzakonjeni s strani države. Na šoli smo se skupaj z Upravnim odborom šolskega sklada (UO) odločili, da ob obletnici bralcem nekoliko obsežneje predstavimo njegovo delovanje.

Šolski sklad je 26. februarja 2002 ustanovil Svet OŠ Mengeš in od takrat uspešno izpolnjuje svoje poslanstvo. Njegova osnovna naloga se v dvajsetih letih delovanja, žal, ni spremenila. Ker t. i. brezplačna osnovna šola (za kar bi morala poskrbeti država) za marsikatero družino predstavlja kar veliko finančno breme in še zdaleč ni brezplačna, se šolski sklad že 20 let trudi zbrati sredstva, s katerimi pomaga otrokom iz socialno ogroženih družin pri plačilu različnih šolskih programov. Sklad si je vedno prizadeval, da na šoli ne bi bilo otroka, ki se zaradi slabega socialnega položaja svojih staršev ne bi mogel udeležiti šole v naravi in drugih šolskih programov. Učencem pomaga tudi pri nakupu zvezkov in delovnih zvezkov. Če razumemo delovanje sklada v tej (socialni) luči, lahko govorimo o uspešni zgodbi, za kar so zaslužni številni podporniki – posamezniki, podjetja, društva in prostovoljci. Brez izjemne podpore staršev naših učencev delovanje sklada ne bi bilo možno. Za uspešno zgodbo so zaslužni še številni učitelji in zaposleni na OŠ Mengeš, ki načrtno in zavestno vzgajajo učence za pomembne vrednote, kot so pomoč sočloveku, sočutje in sprejemanje drugačnosti.

Šolskemu skladu je samo v zadnjih desetih letih uspelo zbrati skoraj 120.000 EUR, zato je lahko sredstva namenil tudi drugim dejavnostim. Med drugim je financiral izgradnjo podaljšanja dvigala za gibalno ovirane učence na mengeški šoli in tako omogočil, da jo lahko obiskujejo tudi gibalno ovirani otroci; pomagal je družinam, ki so izgubile enega od staršev; pa družini, ki jo je prizadel požar; osnovni šoli v Dupleku, ki so jo leta 2002 prizadele poplave, ter osnovni šoli iz Živinic iz Bosne in Hercegovine pri nabavi učnih materialov. Sklad namenja sredstva tudi za bolj prijetne stvari. Redno prispeva k zmanjševanju stroškov za šole v naravi, obogatitvene dejavnosti in tabore za vse učence, ki se jih udeležijo, redno sofinancira stroške prevozov na ekskurzije. Podpira izvajanje programov za nadarjene učence. Pomagal je pri nakupu prenosnega ozvočenja, oblek za pevski zbor in otroško folklorno skupino ter različnih didaktičnih pripomočkov. V zadnjih 10 letih je samo za zmanjševanje plačila stroškov šol v naravi namenil več kot 60.000 EUR in tako učencem omogočil udeležbo v tem priljubljenem programu po znatno dostopnejši ceni za starše.

In kako sklad nabira sredstva? Večino sredstev šolski sklad zbere na različnih prireditvah in dogodkih.

Zelo znana prireditev v organizaciji šolskega sklada je dobrodelna prireditev Sonce za vse (ki se je do leta 2010 imenovala Življenje je učenje) in je letos v polni dvorani KD Mengeš potekala 25. 11. 2022. Na njej izvajalci nastopijo brezplačno. Prva tovrstna prireditev je bila 7. marca 2002 v KD Mengeš, takrat je bila med nastopajočimi Nuša Derenda, častna pokroviteljica

pa je bila Štefka Kučan, soproga takratnega predsednika države. Med pokrovitelji prireditve je bil leta 2007 tudi takratni predsednik države dr. Janez Drnovšek. Letošnja prireditev je bila že 18. po vrsti. Ob pregledu podatkov o nastopajočih v vseh letih s ponosom ugotavljamo, da so na prireditvah nastopili številni, še danes znani posamezniki in skupine, med njimi so bili npr. Alya, Eva Černe, Kvatropirci, Kontrabant, Saška Lendero, Lado Leskovar, Omar Naber, Neisha, Tomaž Plahutnik, Gregor Ravnik, Vili Resnik, Gašper Rifelj, Ansambel Saša Avsenika, Challe Salle, nekateri med njimi so se povabilu odzvali večkrat. Vedno so povabilo za nastop z veseljem sprejeli tudi lokalni izvajalci in društva, naj med njimi omenimo Mengeško godbo, mengeško folklorno skupino, Mladinski center AIA, Glasbeno šolo Domžale, plesno šolo Miki in baletno šolo Balerina. Med znanimi povezovalci na prireditvah pa so bili Marjan Šarec, Vid Valič, Boštjan Gorenc Pižama, Gregor Budal, Boštjan Klun in Juš Milčinski, ki je povezoval letošnjo prireditev. Med posebnimi gosti smo se razveselili npr. znane slovenske igralko Milene Zupančič in plavalca Darka Đurića. Najbolj priljubljen in obiskan je prednovoletni dobrodelni sejem Iskrice v očeh. Prva leta je potekal pri Gasilskem domu Mengeš in pred trgovino Tuš, zadnja leta pa v šolskih prostorih. Letos, v soboto, 3. 12. 2022, je prvič potekal v novi športni dvorani. Obisk je bil izjemen. Sejem, za katerega izdelke pripravijo učenci pod mentorstvom svojih učiteljic in učiteljev, je lepa priložnost, da starši učencev in drugi obiskovalci začutijo šolski utrip na drugačen način, se družijo v prijetnem vzdušju in hkrati podprejo delovanje šolskega sklada ter na ta način prižgejo marsikatero iskrico v otroških očeh.

Šolski sklad je večkrat organiziral Trdinov dobrodelni tek in dve licitaciji umetniških del (šolskemu skladu so jih poklonili likovni umetniki) v gradu Jable, ki ju je vodil Mitja Meršol (2008 in 2012). Kar nekaj sredstev so prispevali posamezniki in podjetja, Občina Mengeš in nekatera društva, med katerimi sklad posebej dobro sodeluje s Turističnim društvom Mengeš. Zanimivi in dobro obiskani sta bili še gledališka igra Kok ti men zdej dol visiš (2018) v izvedbi učiteljev naše šole ter dobrodelni koncert glasbene skupine Kontrabant (2015). V času pandemije koronavirusne bolezni so sklad z zbranimi sredstvi na dobrodelnem pohodu na sv. Primoža krepko podprle Modre novice, česar smo bili zelo veseli, saj so se prihodki v sklad v tistem obdobju skoraj popolnoma ustavili.

Šolski sklad sofinancira različne tabore, učenci na pevskem taboru v Bohinju, november 2022

O delovanju šolskega sklada sem se pogovarjal z oseba, ki ga zelo dobro poznata. Ga. Mojca Reven je trenutna predsednica UO šolskega sklada, g. Branko Lipar pa je bil v času ustanavljanja sklada ravnatelj šole in nato še večletni član in predsednik UO.

G. Lipar, ali lahko na kratko opišete, kako so dozorevale ideje, ki so vas kot ravnatelja pripeljale do odločitve o ustanovitvi šolskega sklada?

Ko sem leta 1990 postal ravnatelj Osnovne šole Mengeš, sem imel za seboj že precej let delovnih izkušenj na šolah v zelo različnih okoljih. Moral bi biti slep ali socialno povsem neobčutljiv, da ne bi videl socialnih razlik med učenci: večini so starši lahko omogočili vključitev v vse šolske pa tudi izvenšolske programe, manjšini le v nekatere, bili pa so tudi taki, ki svojim otrokom niso mogli nuditi ničesar. Tudi moje lastne izkušnje iz osnovnošolskih časov so me spominjale na to, da so socialne razlike lahko samo krivične.

Je bilo na OŠ Mengeš bistveno drugače?

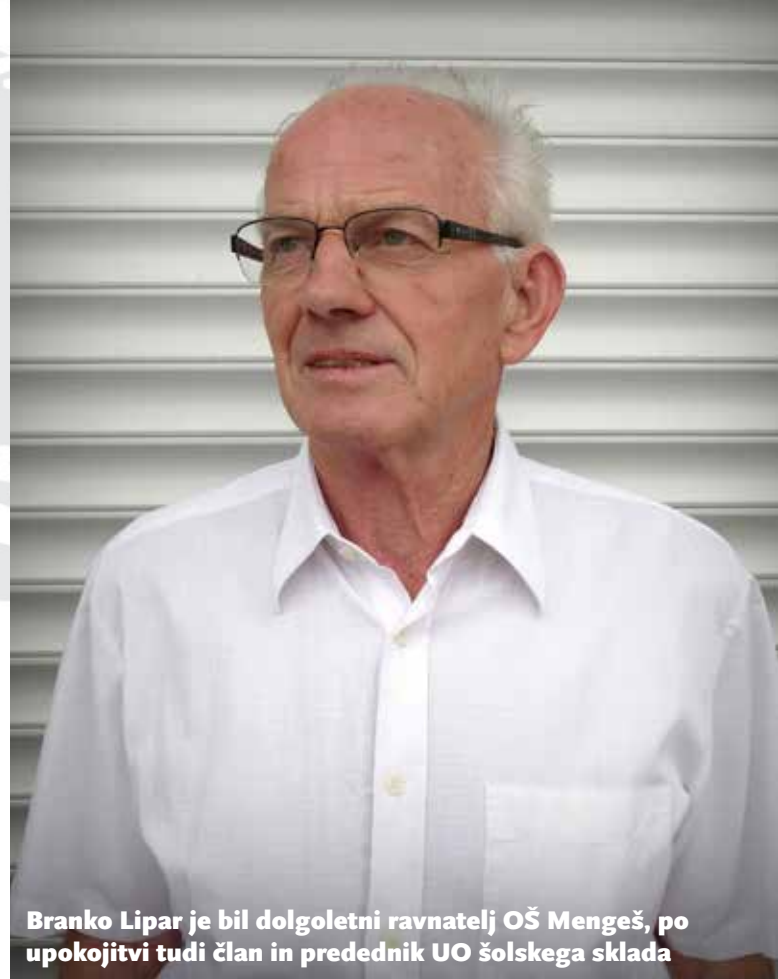
Ne, zelo podobno je bilo. Spomnim se, na primer, kako sta se učitelja športne vzgoje Milica Tomšič in Janez Zajc trudila in zbirala denar, da so se lahko vsi učenci udeležili šole v naravi. Seveda sem se angažiral tudi sam, vendar sem se zavedal, da je problem treba nekako urediti sistemsko. Takrat so na drugih področjih že delovali skladi, za šolske pa še nisem vedel. Vendar se mi je zdela ideja o ustanovitvi sklada najprimernejša.

Zakaj?

Sklad zahteva urejeno finančno poslovanje po določenih pravilih, deluje načrtno ter ima svoj organ upravljanja, ki zagotavlja odgovornost in neodvisnost.

Kaj so bili glavni izzivi pri ustanavljanju sklada?

Z Marijem Urhom, prvim predsednikom UO, in Majdo Založkar, pravnico in direktorico tedanje Skupnosti osnovnih šol

Branko Lipar je bil dolgoletni ravnatelj OŠ Mengeš, po upokojitvi tudi član in prednik UO šolskega sklada

Domžale, smo po temeljnih debatah pripravili temeljni dokument, ki ga je 26. 2. 2002 sprejel svet šole: Sklep o ustanovitvi šolskega sklada OŠ Mengeš. V 1. točki je zapisano: »S tem Sklepom se določi namen ustanovitve in način delovanja sklada, sestavo in pristojnosti organov sklada, način zagotavljanja in razpolaganja s sredstvi sklada ter nadzor nad delovanjem sklada.« S tako formulacijo uvodnega člena ustanovnega akta je pojasnjeno, kateri so bili glavni izzivi. Delovanje sklada do sedaj je pokazalo, da so bila temeljna določila dobro premišljena.

Kako pa je potekalo oziroma še poteka dodeljevanje pomoči?

Že na začetku je UO sprejel Pravila in kriterije za dodeljevanje finančne pomoči iz šolskega sklada OŠ Mengeš, ki je zagotavljal enakopravnost upravičencev. Kriteriji so bili zelo natančno določeni, za osnovnega pa je veljal dohodek na družinskega člana, izražen v odstotku povprečne plače v Republiki Sloveniji. Ta je bil naveden v odločbi za dodelitev otroškega dodatka na Centru za socialno delo.

Pri šolskem skladu smo imeli namreč težavo, ker nam predpisi niso dovoljevali vpogleda v premoženjsko stanje družine prosilca, da bi preverili resničnost podatkov, navedenih v vlogi za odobritev pomoči. Moram pa povedati, da predloge za dodelitev pomoči na podlagi predložene dokumentacije, o katerih odloči UO, vsa leta zelo vestno pripravlja šolska svetovalna služba, zaradi česar doslej zoper sklep UO še ni bilo pritožbe. Delovanje UO je natančno evidentirano v zapisnikih.

Če bi zaradi izkušenj, ki jih imate pri delovanju našega šolskega sklada od začetka pa do šolskega leta 2018/19 kot ravnatelj in nato njegov predsednik, izbrali eno stvar, katero bi izbrali?

Zelo težko bi le eno. Ustanovitev šolskega sklada namreč štejem za eno od najpomembnejših odločitev v času vodenja OŠ Mengeš. S tem naša šola daje zelo jasno sporočilo, da je poleg pridobivanja znanja njena temeljna vrednota tudi občutljivost

Dobrodelni sejem Iskrice v očeh 2022

Mojca Reven v šolskem skladu aktivno sodeluje od leta 2005, od leta 2018 je predsednica UO

Ga. Reven, članica Upravnega odbora (UO) ste postali leta 2005, od leta 2018 pa ste njegova predsednica. Kako ocenjujete delovanje šolskega sklada za obdobje, ko ste njegova predsednica?

Šele sedaj, ko ste omenili ti dve letnici, se zavedam, kako čas res hitro beži, in kar ne morem verjeti, da sem v šolskem skladu prisotna toliko let. V vseh teh letih, kot članica in sedaj kot predsednica, je šolski sklad deloval po osnovnem načelu: poskrbeti za učence in učence Osnovne šole Mengeš, predvsem pa za tiste iz socialno šibkejših družin in okolja. Kljub dvema koronskima letoma, ko nekaterih svojih tradicionalnih prireditvev in aktivnosti nismo mogli izpeljati, smo skupaj z vodstvom šole rešili marsikatero težavo otrok in družin. Letošnje šolsko leto bo, kot kaže, zopet "normalno leto", zato bomo člani UO lahko uresničili zastavljene cilje.

Kako je sestavljen UO šolskega sklada?

Sestavljamo ga predsednica in šest članov. Sestajamo se na sejah (do zdaj jih je bilo že skoraj 90) in skrbimo, da se zbrana sredstva namenjajo izključno za namen, za katera so bila zbrana. Med člani so predstavniki staršev in zaposlenih na šoli, pa tudi prostovoljci, ki s šolo sicer niso (več) povezani prek svojih otrok, želijo pa aktivno delovati v dobro sklada in šole. Člani UO odločamo o dodeljevanju pomoči, sprejemamo načrt dela in poročamo o svojem delovanju, kar obravnava

za socialne razmere, v katerih živijo učenci. Mislim, da je to sporočilo naše okolje sprejelo, sicer sklad nikakor ne bi mogel tako uspešno delovati. To kažejo zbrana denarna in druga sredstva, sodelovanje na raznih dobrodelnih prireditvah v vlogi izvajalcev ali le obiskovalcev, pozitivne izjave v obliki pohval ali zahval, trdno zasidrana solidarnost, ki mnogim pomaga prebroditi težave. Zavest, da v nesreči in težavah nisi sam, ima tako povsem oprijemljivo podobo. In otroci, ki odraščajo v takem vzdušju, so veliko bolj pripravljeni na izzive prihodnosti. O tem sem trdno prepričan.

SONCE ZA VSE

Šolski pevski zbor in Mengeška goba na dobrodelni prireditvi.

OSREDNJI INTERVJU

tudi Svet staršev in Svet šole. Pripravljamo in organiziramo različne prireditve in dogodke. Kar se mi zdi še posebej pomembno izpostaviti, pa je, da vsi delujemo popolnoma prostovoljno, brez kakršnih koli nagrad, sejin in podobno. Pred menoj so šolski sklad vodili trije predsedniki: Marij Urh, Bogo Ropotar in Branko Lipar. V 20 letih je imel UO že 25 različnih članov. Zelo dobro sodelujemo s šolo in njenim vodstvom. To je zelo pomembno, saj šolski delavci najbolj poznajo, kakšne so potrebe učencev in katere programe je smiselno finančno podpreti iz sredstev sklada.

Po vseh letih imate še vedno veliko idej in volje za sodelovanje v dejavnosti, ki je popolnoma prostovoljna. Čemu to pripisujete?

V prvi vrsti se mi zdi pomembno, da lahko kot krajanka Mengeša lokalnemu okolju tudi nekaj vrnem ter doprinesem kaj dobrega in pozitivnega. In ko se zberejo skupaj ljudje, ki mislijo in delajo podobno, potem cilji in rezultati niso neuresničljivi. Res je, da včasih vse ne poteka enostavno in gladko, vendar se na koncu vse lepo izide. Sploh, ko okolica prepozna delovanje šolskega sklada kot transparentnega, korektnega in vrednega zaupanja.

Na kaj ste še posebej ponosni in kaj vas morda žalosti?

Vsekakor sem ponosna prav na vsakega člana Upravnega odbora in zaposlenega na Osnovni šoli Mengeš, ki k delovanju

šolskega sklada prispevajo svoj del zgodbe. Ponosna prav na vsako izpeljano prireditev, s katero pridobimo tako potrebna finančna sredstva, saj s tem vem, da bomo omogočili marsikateri učenki in učencu bivanje v šoli v naravi ali narisali nasmeh na obrazu, ko se bodo lahko udeležili ekskurzije s svojimi vrstniki. Ponosna sem tudi na veliko mengeških posameznikov, podjetij, skupin in društev, ki nam vedno, brez honorarja, priskočijo na pomoč pri izpeljavi prireditev, saj so prepoznali naše osnovno poslanstvo. Kot sem omenila, naletimo tudi na kakšno manjšo težavo, vendar jo hitro rešimo in ne vpliva na naše delo.

Besedilo: **Milan Burkeljca** • Foto: **osebna zbirka Mojce Reven in Branka Liparja ter arhiv OŠ Mengeš**

Od letošnjega leta je šolski sklad med upravičenci do dela dohodnine, zato vas vabimo, da se odločite in mu namenite sredstva na ta način. Če se boste za to odločili, bomo veseli, če boste to naredili do 31. 12. 2022. Postopek je preprost, več o njem si lahko preberete na šolski spletni strani: www.osmenges.si.

Nastopajoči na dobrodelni prireditvi Sonce za vse 2022

